

*Руденко М. Ю.,**кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри мовознавства та європейських мов
факультету соціальної та мовної комунікації**Горлівського інституту іноземних мов
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»*

ФОРМУВАННЯ І СТАН МОЛОДІЖНОЇ МОВИ В ПЕРІОД ДО XIX СТ. (ЛІНГВОІСТОРИОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ)

Анотація. Статтю присвячено розгляду питання формування та стану молодіжної мови (до XIX ст. включно), її особливостей та характерних рис. Актуальність і важливість дослідження обумовлена дефіцитом наукової літератури про молодіжні соціальні діалекти минулих часів, важливістю глибокого вивчення поглядів мовознавців на історичну молодіжну мову. Наукова новизна статті полягає в тому, що розглянуто й узагальнено погляди й висновки широкого кола мовознавців різних країн попередніх століть та сучасних. Під час розробки статті використовувалися методи: описовий, актуалістичний, лінгвістичного спостереження, узагальнення, інтерпретації та класифікації, порівняльний. Перші згадки про молодіжну мову, відображення її в словарних списках зафіксовано в XVI ст. У XVIII ст. з'являються перші словники студентської мови (Німеччина). Поступово у XVIII – XIX ст. молодіжна мова все активніше знаходить відображення в словниках (Англія, Німеччина), у прозі та поезії (Україна). На формування молодіжної мови минулих століть значний вплив справляв студентський сленг, що існує з XI століття. Історична молодіжна мова: 1) відзначається тематичною направленістю; 2) часто носила таємний характер; 3) історично мінлива, проте не позбавлена й певної стійкості; 4) у більшості своїй розповсюджувалася на всю територію використання тієї або іншої мови; водночас були жаргони, характерні для певних регіонів; 5) відзначається новизною, емоційністю, експресивністю, гумором; 6) взаємодія з іншими соціолектами; 7) відмічається груповий характер молодіжних соціальних діалектів; 8) здавна для молодіжної мови важливим ресурсом є синоніми; 9) молодіжна мова XIX ст. відзначається багатоманітністю, багатозначністю; 10) у XIX ст. основними джерелами поповнення молодіжної мови переважно були діалекти, аргі, запозичення з іноземних мов, метафоризація, нормативна лексика, словотвірна деривація. Проте, в кожній молодіжній мові були свої особливості; 11) у XVIII – XIX ст. молодіжна лексика взаємодіяла з іншими формами мови, впливала на просторіччя, літературну мову. Матеріали нашої роботи свідчать, що молодіжна мова минулих часів має певний потенціал й очікує наступних досліджень. Стаття буде корисною науковцям та зацікавленим особам тим, що в ній представлено погляди авторитетних авторів минулого та сучасних, що дослідили історичну молодіжну лексику на матеріалі багатьох мов. Мета дослідження щодо аналізу та узагальнення питання відображення в науковій літературі молодіжної мови (до XIX ст. включно), розкриття її різновидів, процесу еволюційного розвитку, особливостей та характерних рис досягнута.

Ключові слова: аргі, кент, жаргон, сленг, молодіжний соціолект, студентська мова, загальнотеоретичний аспект, бурсацькосемінарський жаргон.

Постановка проблеми. Молодіжна мова – лінгвістичний феномен, що викликає зацікавлення не стільки з протиставлення себе старшому поколінню, скільки офіційній системі. Вона завжди незвичайна та цікава, енергійна та креативна, постійно прагне оновлення, відображає інтереси, звички, смаки, настрої молодих людей. У лексиці юнаків та дівчат ми часто можемо почути те, що не завжди проявляється в повсякденному, літературному мовленні.

Мова сучасної молоді виникла не штучно і спонтанно. Вона тісно пов'язана з досвідом більш ранніх поколінь, багато в чому відбиває лексику попередників, в якій було багато цікавого, корисного, творчого. Тому не випадково молодіжна лексика і фразеологія минулих століть вивчається дослідниками в різних мовах, хоча й не так активно, як сучасна.

Ми звертаємося до вивчення мовлення юнаків і дівчат минулого, оскільки за використовуваними ними лексемами, виразними зворотами, образними виразами лежить ціла історична епоха, реальні події далекого минулого. Молодіжна мова, що створюється багатьма поколіннями молоді різних країн, відображає основні тенденції в словотворенні, лексиці, розкриває секрети соціальногрупової словесної творчості.

Для філологічної науки дуже корисно дослідити молодіжну мову попередніх періодів, порівнюючи її з перлинами сучасної лексики та фразеології молоді, що забезпечує наступність, дає поживу для порівнянь, глибокого розуміння процесів, що відбуваються в соціальних діалектах.

Враховуючи певний дефіцит досліджень про молодіжні соціолекти минулих століть у багатьох мовах, важливо постійно шукати відповідні джерела, глибоко їх досліджувати та узагальнювати, порівнюючи із сьогоденням. Це складна та копітка робота, але корисна та необхідна.

Актуальність питання з вивчення молодіжної мови минулих часів обумовлена наступними факторами: 1) можливостями, що відкриваються для порівняння молодіжних соціальних діалектів минулих часів та сучасності; 2) дефіцитом наукової літератури про молодіжні соціальні діалекти минулих часів (до XIX ст. включно) та відсутністю сталих поглядів на проблему; 3) важливістю глибокого вивчення різновидів, еволюційного розвитку, особливостей, характерних рис молодіжних соціолектів минулих часів у різних мовах; 4) перспективами наукових досліджень із вищезазначених питань, що відкриваються.

Наскільки нам відомо, в Україні бракує наукових досліджень, присвячених вивченню молодіжної мови минулих часів на матеріалі різних мов та країн. Робота буде корисна науковцям та зацікавленим особам тим, що в ній представлено

погляди авторитетних авторів, які досліджували молодіжну мову на протязі минулих століть на лексичному та фразеологічному матеріалі багатьох мов.

Наукова новизна статті полягає в тому, що розглянуто й узагальнено погляди й висновки широкого кола мовознавців, еволюційний розвиток, особливості, характерні риси, різновиди молодіжної мови минулих часів.

Матеріали дослідження складають положення наукових праць (монографій, наукових статей, словників, навчальних посібників, дисертаційних досліджень) авторів різних часів на базі багатьох мов, що присвячені вивченню соціальних діалектів узагалі й молодіжних зокрема.

Поставлені в роботі завдання розкрито за допомогою методів: описового (взято за основу вивчення), актуалістичного, лінгвістичного спостереження, узагальнення, інтерпретації та класифікації, порівняльного.

Вивчення поглядів авторів на молодіжну мову минулих часів цікаво не тільки

з лінгвістичної, але й з соціолінгвістичної точки зору, бо дозволяє краще представити собі картину студентського, школярського, семінарського, підліткового, узагалі молодіжного життя минулих часів, більше взяти про інтереси, побут і культуру молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення сучасної наукової літератури, в якій розглядається молодіжна мова попередніх століть, дозволяє зробити висновок, що дослідники виявляють недостатньо ентузіазму у вивченні цієї проблематики, зосереджуючись, насамперед, на аналізі сучасної молодіжної мови. Зазначена обставина ускладнює підбір відповідної літератури на тему статті. Водночас така якісна література є, хоч і в невеликій кількості. Інтерес, на наш погляд, представляють наступні дослідження.

У праці Дж. Коулман «Життя сленгу» [1] широко представлено сленг в англійській мові. Цінність книги в тому, що сленг розглянуто від самих ранніх записів (середньовічний період) до теперішнього часу. Значну увагу приділено молодіжному сленгу. Зокрема докладно розглянуто сленг загальноосвітньої школи, коледжу, університетський, підлітковий XVIII – XIX ст. У книзі є окремі відповідні розділи. Зазначено, що у XVIII – XIX ст. осередками модного сленгу були університети Оксфорда та Кембриджу, великі державні школи. Значна увага приділяється розгляду молодіжного сленгу США. Наведено багато корисних і цікавих прикладів сленгу школярів, коледжу, університету.

Дисертаційне дослідження О. І. Кравець «Молодіжні соціолекти в лінгвокультурному середовищі Японії: словотвірний та функційний аспекти» [2] присвячено виявленню особливостей японських молодіжних соціолектів з огляду на специфіку їхнього словотвору і функціонування в мережевому просторі. Автор звертається також до розгляду японських молодіжних соціолектів з погляду історії і доходить висновку, що вони виникли як результат Реставрації Мейдзі (1868–1889). Модернізація всіх сфер життя сприяла зміні в молодіжній мові. Вона звільнилась від традиційних словоформ та значень; отримала велику кількість запозичень західноєвропейських слів. Свою мову змінили дівчата. Вони використовували незвичні звороти, додавали в реченні свої власні символи, знаки.

У дисертаційній праці М. Ю. Руденко [3] здійснено спеціальне лінгвоісторіографічне дослідження загальнотеоретичних

проблем аргю, жаргону та сленгу в європейській та американській соціолінгвістиці. З цією метою проведено огляд праць лінгвоісторіографічного спрямування, присвячених вивченню теоретичних проблем соціальної діалектології упродовж XIX – початку XXI ст. У дослідженні багато уваги приділено аналізу молодіжних соціальних діалектів XIX ст., зокрема аргю, жаргону, сленгу. Цінність роботи зумовлена тим, що молодіжна мова розглянута, спираючись на погляди авторитетних мовознавців різних країн минулого і сучасності. Соціальні діалекти, зокрема молодіжні, розглянуто із застосуванням актуалістичного методу (метод актуалізму). Термін актуалізм означає принцип пізнання, який полягає у використанні сучасних знань для вивчення минулого, сучасного і завбачення майбутнього.

У навчальному посібнику «Англійські соціальні діалекти в еволюційному розвитку (XIV – початок XX ст.)» В. А. Глуценко і М. Ю. Руденко [4] подано загальну характеристику, розкрито особливості зародження, еволюційний розвиток, висвітлено історію дослідження англійських соціальних діалектів XIV – початку XX ст. Значну увагу приділено виникненню та функціонуванню молодіжних соціальних діалектів в англійській мові. Докладно розглянуто різновиди, характерні риси, особливості молодіжних соціальних діалектів минулих часів. Наведено багато прикладів англійських молодіжних соціальних діалектів минулого, надані тестові завдання до кожного розділу.

Автор широковідомої монографії «Аргю, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови» Л. Ставицька [5] своєю працею зробила неоцінний вклад у вивчення соціальних діалектів узагалі, і молодіжних зокрема. У дослідженні розглянуто динаміку соціолектів української мови впродовж XIX – початку XX століття, беручи за об'єкт соціолінгвального аналізу українські арготичні системи XIX ст. і бурсацькосемінарський жаргон. Автор докладно висвітлює питання лінгвістичної і соціальної природи соціолектів, їх структури. Глибоко розглядає бурсацькосемінарський жаргон XIX століття, динаміку його лексичного складу. Науковець приділяє багато уваги висвітленню соціальних діалектів учнів, студентів, підлітків минулих століть, порівнюючи із сучасністю. Наводить багато фактів, прикладів, висновків щодо молодіжної мови різних країн.

У статті Я. Пацули «Учнівська лексика галицьких шкіл на межі XIX – XX ст.» [6] представлено історичний шкільний соціолект. Цікавим є поділення лексики на тематичні категорії, порівняння з лексикою інших регіонів, питання мінливості та тривалості. Звернено увагу на стислість і лаконічність висловлювання, спрощену фразеологію. Автор приділяє увагу спрямованості учнівської лексики на взаємовідносини з друзями, позитивності та пасивності спілкування, світу учнівських пригод, ставленню до школи, учителів, родини, матеріальної сторони учнівського життя.

Серед наведених наукових праць виділяються за якістю та глибиною висвітлення проблеми дослідження Л. Ставицької [5], Дж. Коулман [1], Я. Пацули [6].

Треба визнати, що сучасні дослідники зосереджуються переважно на вивченні вузьких аспектів молодіжної мови минулого, без комплексного розгляду її різновидів, особливостей та характеристик. Досліджується переважно молодіжна мова своєї країни, без порівняння з іншими. Аналіз проводиться переважно на матеріалах англійської, німецької, французької,

іспанської, української мов, хоч молодіжні соціальні діалекти минулих часів існували в багатьох інших мовах і куточках земної кулі. У результаті, багато важливих питань історичної молодіжної мови залишаються поза увагою науковців, що не дає можливості якісно зробити порівняння з сучасністю, відповідні висновки. Недостатньо праць, в яких висвітлюються проблеми молодіжної мови минулих часів у теоретичному аспекті. Переважають роботи описового характеру, без відповідного глибокого аналізу. Наше дослідження спрямоване на аналіз молодіжної мови минулих часів у загальнотеоретичному аспекті, із залученням думок багатьох авторитетних авторів.

Мета статті полягала в аналізі та узагальненні питання відображення в науковій літературі молодіжної мови (до XIX ст. включно), розкритті її різновидів, процесу еволюційного розвитку, особливостей та характерних рис.

Виклад основного матеріалу

1. Дослідження молодіжних соціальних діалектів. В Англії молодіжна мова фіксується в словарних списках починаючи з XVI ст. У XVIII ст. помітним явищем став словник Ф. Гроуза [7], в якому є лексеми молодіжного сленгу. У першій чверті XIX ст. в словниках усе частіше зустрічаються лексеми молодіжного жаргону, сленгу: спортсменів, солдатів, моряків, студентів тощо. Проте, тільки з другої половини XIX ст. з'являються ґрунтовні теоретичні праці із соціальних діалектів. Дж. К. Хоттен [8], його послідовники: А. Барер і Ч. Г. Леланд [9, 10], Г. Бауман [11, 12], Дж. С. Фармер і У. Е. Хенлі [13] у вступних статтях до словників сленгу і кенту зробили в теоретичному аспекті перші спроби вироблення відповідних субстандартних понять і термінів. У США молодіжну лексику XIX ст. описують Дж. Б. Грінаф і Дж. Л. Кіттрідж [14], Б. Г. Хол [15].

Перші згадки про німецьку студентську мову зустрічаються в XVI ст. [16, с. 21]. У 1749 р. з'являється «*Короткий лексикон слів, що вживаються буришами в університетах*» Р. Сальмазіуса [17]. Серед багатьох словників студентських жаргонізмів у XVIII – XIX ст. виділяється «*Буришський словник*» І. Фольмана [18], в якому поєднується мова студентів Берліна, Цюріха, Лейпцига та Мюнхена. Привертає увагу книга Ф. Клуге «*Німецька студентська мова*» [16], яка дає можливість спостерігати за складом німецької студентської жаргонної лексики з середини XVIII до середини XIX ст.

У Словнику французької мови XIX – XX ст. «*Trésor de la langue française. Dictionnaire de la langue du XIXe et du XXe siècle (1789–1960)*» [19] зустрічаємо яскраві приклади аргоснавчальних закладів XIX ст.

В Україні елементи школярського аргоснавчальних закладів XIX ст. наявні в літературнописемних джерелах XVII – XVIII ст., які вміщують великодні та різдвяні вірші-траєкторії учнів і мандрівних дяків-півторів, інтермедійні вставки. Багато яскравих бурсацьких арготизмів зустрічається в поемі І. П. Котляревського «Енеїда» (1798), у творах «Наталка Полтавка» (1819), «Москальчарівник» (1819) [5, с. 115]. Бурсацько-семинарський жаргон Кам'янець-Подільської духовної семінарії зафіксував у романі «Люборацькі» (1886) А. Свидницький. Цьому творові присвячено окрему наукову розвідку Й. Дзедзельського «Український бурсацько-семинарський жаргон середини XIX ст. На матеріалах повісті «Люборацькі» А. Свидницького» [20, с. 353–359].

2. Молодіжна мова в еволюційному розвитку. Молодіжна мова відзначається багатою історією. Студентський сленг існує

з XI ст., коли було створено перший університет (Болонья, Італія, 1088 р.). Всіма мовами протягом століть важливим джерелом сленгу була саме мова студентів [21, с. 206]. Також сприятливі умови для розвитку молодіжної мови в минулі століття спостерігалися серед солдатів та матросів, тобто в закритих співтовариствах [3, с. 113].

Спочатку, кілька століть тому, молоді люди в спілкуванні переважно використовували аргоснавчальних закладів XIX ст. наявні в літературнописемних джерелах XVII – XVIII ст., які вміщують великодні та різдвяні вірші-траєкторії учнів і мандрівних дяків-півторів, інтермедійні вставки. Багато яскравих бурсацьких арготизмів зустрічається в поемі І. П. Котляревського «Енеїда» (1798), у творах «Наталка Полтавка» (1819), «Москальчарівник» (1819) [5, с. 115]. Бурсацько-семинарський жаргон Кам'янець-Подільської духовної семінарії зафіксував у романі «Люборацькі» (1886) А. Свидницький. Цьому творові присвячено окрему наукову розвідку Й. Дзедзельського «Український бурсацько-семинарський жаргон середини XIX ст. На матеріалах повісті «Люборацькі» А. Свидницького» [20, с. 353–359].

У XIX ст. англійські студентимедики використовували в спілкуванні між собою в присутності хворих таємну мову, утворену за допомогою перестановки звуків та змішування [4, с. 59].

Дж. К. Хоттен [8, р. 251–253] пише про існування особливої мови – зворотного сленгу (back slang – таємна мова вуличних торговців Лондону). Цю мову використовували підростаючі вуличні торговці харчовими товарами і навіть дівчата: *yenep* – «renny»; *dab* – «bad»; *doog* – «good»; *mur* – «rum» та ін.

У Франції злодійська мова під назвою *argot* з'явилася в XIV – XV ст. Ця назва з часом набула більш широкого значення: так стали називати також умовну мову різних категорій населення (акторів, жокеїв, спортсменів) та студентів.

У Німеччині в другій половині XIX ст. залишалося ще і було широко відомо аргоснавчальних закладів XIX ст. наявні в літературнописемних джерелах XVII – XVIII ст., які вміщують великодні та різдвяні вірші-траєкторії учнів і мандрівних дяків-півторів, інтермедійні вставки. Багато яскравих бурсацьких арготизмів зустрічається в поемі І. П. Котляревського «Енеїда» (1798), у творах «Наталка Полтавка» (1819), «Москальчарівник» (1819) [5, с. 115]. Бурсацько-семинарський жаргон Кам'янець-Подільської духовної семінарії зафіксував у романі «Люборацькі» (1886) А. Свидницький. Цьому творові присвячено окрему наукову розвідку Й. Дзедзельського «Український бурсацько-семинарський жаргон середини XIX ст. На матеріалах повісті «Люборацькі» А. Свидницького» [20, с. 353–359].

Елементи й ознаки молодіжних соціальних діалектів помітні в українській мові вже в XVII – XVIII ст.: аргоснавчальних закладів XIX ст. наявні в літературнописемних джерелах XVII – XVIII ст., які вміщують великодні та різдвяні вірші-траєкторії учнів і мандрівних дяків-півторів, інтермедійні вставки. Багато яскравих бурсацьких арготизмів зустрічається в поемі І. П. Котляревського «Енеїда» (1798), у творах «Наталка Полтавка» (1819), «Москальчарівник» (1819) [5, с. 115]. Бурсацько-семинарський жаргон Кам'янець-Подільської духовної семінарії зафіксував у романі «Люборацькі» (1886) А. Свидницький. Цьому творові присвячено окрему наукову розвідку Й. Дзедзельського «Український бурсацько-семинарський жаргон середини XIX ст. На матеріалах повісті «Люборацькі» А. Свидницького» [20, с. 353–359].

У XIX ст. окрім аргоснавчальних закладів XIX ст. наявні в літературнописемних джерелах XVII – XVIII ст., які вміщують великодні та різдвяні вірші-траєкторії учнів і мандрівних дяків-півторів, інтермедійні вставки. Багато яскравих бурсацьких арготизмів зустрічається в поемі І. П. Котляревського «Енеїда» (1798), у творах «Наталка Полтавка» (1819), «Москальчарівник» (1819) [5, с. 115]. Бурсацько-семинарський жаргон Кам'янець-Подільської духовної семінарії зафіксував у романі «Люборацькі» (1886) А. Свидницький. Цьому творові присвячено окрему наукову розвідку Й. Дзедзельського «Український бурсацько-семинарський жаргон середини XIX ст. На матеріалах повісті «Люборацькі» А. Свидницького» [20, с. 353–359].

У XIX ст. молодіжний жаргон домінує в багатьох мовах, у першу чергу – жаргон учнівської молоді.

З XIV ст. в Німеччині з'являються перші університети. За них створюються студентські корпорації, які використовують для спілкування свою умовну мову – буршську (студентську). Певний розвиток німецька молодіжна мова набуває в XVI ст. [16, с. 21]. Свого особливого розквіту старий німецький студентський жаргон досяг у XVII – XVIII ст. Ось характерні приклади зазначеної мови: *bursch*, *musensohn*, *bruder studio*, *schnurrbärte*, *besen* тощо. Буршською (Burschensprache) мова німецької учнівської молоді називалася аж до 1850 року [16, с. 2].

У XIX ст. в Англії поширені молодіжні жаргонізми: університетські, шкільні, спортивні, спортивних ігор, боксерські, солдатські, матроські [8, р. 89–290]. У США в другій половині XIX ст. побутують молодіжні жаргони: школярів, студентів, моряків, спортсменів, боксерів.

У Франції в XIX ст. свої жаргони зафіксовані майже у всіх великих закритих навчальних закладах: студентські, шкільні [3, с. 108, 112–113].

Вартий уваги галицький учнівський жаргон другої половини XIX – першого десятиліття XX ст. Ця лексика та фразеологія не оригінальна, пристосована до шкільних реалій: здатися «втекти з уроку», дойти козу «сидіти під шкільним арештом» [6, с. 66].

Історичні чинники виникнення в Японії в другій половині XIX – на початку XX ст. вакамоного (молодіжної мови) як соціального та лінгвістичного явища пов'язані з тим, що в роки Мейдзі (1868–1912) виявилось прагнення до свободи не тільки в різних сферах життя, але і в галузі мови. Підґрунтям японських молодіжних соціолектів є мовлення дівчатстаршокласниць та дівчатстуденток. Вони намагалися надати своїй мові м'якості та ввічливості, використовуючи в спілкуванні такі звороти, як てよだは言葉 (teyodawa kotoba). У кінці речення для підсилення експресивності та елегантності виразу додавалося ~てよ (teyo), а при вираженні незгоди чи роздратування 「～だは」 (dawa) [2, с. 63].

В Україні згадки про молодіжний жаргон трапляються в лінгвістичній літературі тільки з 2ї половини XIX ст. Але Л. Ставицька [5, с. 114, 115] припускає існування жаргону спудеїв КиєвоМогилянської академії в проміжку 1701–1817 рр. Звертає на себе увагу опис бурсацькосемінарського жаргону К. В. Широцького [23, с. 175–180; 24, с. 181–206], що стосується періоду XIX – початку XX ст. [25, с. 167–174].

Поширеним явищем у молодіжній мові є сленг. В Англії сленг відомий з XIV ст., але під іншими найменуваннями, найчастіше як кент. Уже наприкінці XIV – початку XV ст. в обігу був спортивний сленг, який користувався попитом серед студентів і аристократів. Починаючи з XVI ст. сленг поширюється, з'являються різні його види: загальний, парламентський, церковний, юридичний, університетський, школярів, спортивний, солдатський, декласованих елементів [21].

У XVII – XVIII ст. усе рішуче починає виділятися молодіжний груповий сленг. У середині XIX ст. молодіжний сленг диференціюється й шириться. Дж. К. Хоттен [8, р. 54] виділяє: шкільний, університетський, солдатський, моряків, денді, спортивний, професійного боксу, перегонів. Примітно, що сленг у Великобританії популярний не тільки серед юнаків, але й серед дівчат [1, р. 161–162], на відміну від німецького молодіжного жаргону цих часів.

У США в XIX ст. шириться використання сленгу університетського [15], коледжу [1, р. 61–63], спортивного [21, р. 315–317]. Студенти коледжів, як і школярі, прагнули виділятися своїм корпоративним сленгом від інших: *rushee* «кандидат у члени братства», *mouse* «обіймати, пестити», *pizza face* «людина з прищами на обличчі», *brewski* «пиво» [1, р. 61].

У португальській мові (Португалія, Бразилія) в другій половині XIX – на початку XX ст. присутні різні види молодіжного сленгу: студентський, солдатський, матроський, спортивний, дитячий [26, р. 22, 25–26].

В Іспанії наприкінці XIX ст. сленг також був поширений і популярний серед молоді [27, р. 148].

У Болгарії в XIX ст. існував студентський сленг [28, р. 30].

3. Особливості, характерні риси молодіжної мови.

Здавна відмічається груповий характер молодіжних соціальних діалектів. У XVIII ст. в Англії зареєстрований груповий сленг підлітків, школярів, студентів [21, р. 202–214]. Багато прикладів групового молодіжного сленгу зустрічаємо в словнику

Ф. Гроуза [7], зокрема солдатів, моряків, університетського. Приклади солдатського та військовоморського сленгу зі словника Ф. Гроуза: *act of parliament* «слабке пиво, п'ять пінт якого, відповідно до акта парламенту, господар будинку був зобов'язаний надати кожному солдату безкоштовно»; *kit* «комплект: «усе необхідне солдату, уміст його рюкзака»».

Ж. Coleman [1, р. 61] фіксує сленг американського коледжу, починаючи з 1823 р.

У Франції в XIX ст. існує молодіжне аргю, що створюється всередині соціальних чи професійних груп і з допомогою якого індивід демонструє свою приналежність до групи і відмінність від більшості носіїв мови. Наприклад, паризьке молодіжне аргю, аргю навчальних закладів [19, р. 48].

Галицька учнівська молодь другої половини XIX – першого десятиліття XX ст. виступає як окрема соціальна група. Для цього діалекту характерні насамперед стислість та лаконічність висловлювання [6, с. 61].

З часом лінгвісти намагаються обґрунтувати природу групового характеру молодіжних соціальних діалектів. Жаргон розуміють переважно як мову окремої соціальної групи. Американські лінгвісти Дж. Б. Грінаф і Дж. Л. Кіттрідж [14] уважають, що будьяке обмежене коло (навіть якщо воно дуже обмежене), об'єднане загальними інтересами, обов'язково формує свій «класичний діалект», такий як у школярів, студентів, матросів, мандрюючих моряків, державних службовців (це може бути як жаргон, так і сленг) [3, с. 115].

Молодіжна мова відзначається тематичною направленістю. У студентському житті молодих німців у XVI – XIX ст. значне місце займало порожнє проведення часу в питних закладах, кохання, легке ставлення до грошей. Це підтверджується їхньою жаргонною лексикою. Професор Ф. Клуге [16] наводить жаргонні назви пива, що вживаються німецькими студентами, зафіксовані в XVI – XVII ст.: *Fischerling*, *Speckperzel*, *Kuhschwanz*, *Reisekopf*, *Rolingsbier*, *Lotenase*, *Stürzebarzel*, *Ferzer* та ін.

Тематична спрямованість молодіжної жаргонної лексики на початку XIX ст. стає різноманітнішою. Підтвердження знаходимо в словнику Г. Ф. Клосса «*Das Idiotikon der Burschensprache*» (1808) [29]. Тут представлена жаргонна лексика студентів із семи тематичних груп: 1) кредит, 2) наукові питання, 3) природні речі, 4) азартні ігри, 5) кохання, їжа та питво та ін. Найчисленнішою є тематична група «кохання, їжа та питво».

Цікавим представляється тематичний склад бурсацькосемінарського жаргону. Він уміщує в собі теми, зв'язані, в першу чергу, з людиною, картиною світу, биттям, покаранням, лайкою, навчанням, учнівським побутом [3, с. 117]. У центрі бурсацькосемінарського жаргонотворення перебувають такі теми, як «ходити в туалет», «спорожнюватися», «екскременти», «онанізм», «сперма», «менструація».

Молоді люди здавна прагнули засекретити свою мову, зробити її недоступною для сторонніх. Одним із давніх і яскравих прикладів є організація вагантів, члени якої (у т. ч. мандрівні студенти) говорили своєю особливою мовою, яку винайшли, щоб чернь не могла їх зрозуміти [5, с. 114].

Болгарський студентський сленг XIX ст. в деяких випадках носив секретний характер, що обумовлено певною мірою тим, що його виникнення пов'язане з таємними сленгами ремісників та злочинців [28, р. 30].

В Японії в мові юнаків-студентів епохи Мейдзі (1868–1912) зустрічаються специфічні юнацькі лексеми, так звані «ієрархічні слова», які були притаманні молодій еліті та дозволяли співрозмовникам «розрізнати своїх» [2, с. 63–64].

В Україні в XVII – XIX ст. арг, що було поширене серед семінаристів, бурсаків, школярів, студентів-прошаків (бродячих студентів), часто носило таємний характер [30, с. 99, 109].

Молодіжна мова так само, як усе в мові, історично мінлива. Зміни в лексикофразеологічному складі молодіжної мови, тобто поява нових лексем і фраз та втрата старих, відбуваються порівняно швидко [31, р. vii]. Так, уже в XVIII – XIX ст. студентська мова з її постійно змінною семантикою представляла собою надзвичайно рухомий шар лексики німецької мови [3, с. 117].

Постійно змінюється, відзначається прозорістю меж і рухомістю шкільний жаргон. Окремі жаргонізми, знайомі школярам, але які по суті їм не потрібні, швидко зникають з їх мови. На недовговічність сленгу англійських школярів у XIX ст. звертає увагу Дж. Коулман [1, р. 14, 60–61].

Аналіз показує швидку зміну бурсацько-семінарського жаргону в Україні в XVIII – XIX ст. Й. О. Дзендзелівський [25, с. 171–172] звертає увагу на значну відмінність бурсацького жаргону кам'янецьподільських семінаристів станом на першу половину 50х рр. XIX ст. порівняно з 1904 – 1906 рр. Однаковими виявилися лише 5 жаргонізмів. За 50 років у лексичному складі відбулися докорінні зміни, це став ніби інший жаргон.

Незважаючи на очевидний висновок щодо мінливості і рухомості молодіжної лексики, усе ж необхідно визнати її певну стійкість. Багато сленгізмів можуть існувати в мові не одне десятиліття або навіть століття і залишатися сленгом. Наприклад, більша частина римованого сленгу існує напевно з середини XIX ст. Л. Андерсен і П. Традгіл у своїй книзі «Bad Language» [32, р. 78] наводять приклади сленгізмів, що збереглися з часів У. Шекспіра, а також з XVIII ст. [3, с. 180].

І. Мейер [33, с. XXVII–XXVIII], зіставивши жаргонну лексику студентів Базельського університету, представлену в словнику «Basler Studentensprache» [34], з жаргонізмами словника І. Фольмана [18], дійшов висновку, що велика кількість жаргонізмів першої половини XIX ст. використовується й на початку XX ст.

У цілому, порівнюючи з одного боку рухомість і нестійкість лексики, та з іншого – її стійкість, ми всетаки схильні вважати, що молодіжній мові, як і в цілому соціальним діалектам, більш властива рухомість і нестійкість лексики.

У більшості своїй жаргонна лексика розповсюджується на всю територію використання тієї або іншої мови. Водночас є жаргони, характерні для певних регіонів. Зазначене характерне для молодіжної мови минулих століть. У словнику І. Фольмана «Burschisches Wörterbuch» [18] є позначки регіональної приналежності окремих лексичних одиниць, наприклад, *bair.* (баварський), *norddeutsch* (північнонімецький), *schweiz.* (швейцарський) тощо, що свідчить про те, що студентська лексика є не лише загальнонімецькою, а й регіональною.

У XIX ст. університети Оксфорда та Кембриджу, а також великі державні школи були осередками модного сленгу. Характерно, що багато із сленгових слів в Оксфорді не відомі були в Кембриджі й навпаки. Є й загальні сленгові терміни для обох університетів. Приклади оксфордських сленгових

термінів: *bitch the pot* («розлити чай»); *commonroomed, to be* («загальнодоступний»); *go up to. Go down from* («піднятися на. Вийти з»); *rit* («ритуалістичний священнослужитель»); *deaner* («декан»); *leccer* («лекція»). А такі сленгові слова як *coach* («тренер»), *gule* («жовтий»), *harrysoph* («гарісоф»), *poker* («покер, манірна людина»), *postmortem* («посмертно»), досить поширені в Кембриджі, не використовувалися студентами Оксфорда [8, р. 64–66].

На думку багатьох дослідників молодіжної мови, вона відзначається новизною, емоційністю, експресивністю, гумором. Звернемося до лексики німецького студентського жаргону XVII – XIX ст. Вона характеризується багатством експресивно-оцінних синонімів, жартівливістю, іронією [3, с. 116]. Подібне можна побачити в багатьох інших мовах. В Англії, починаючи з XVII – XVIII ст., сленг узагалі, й зокрема молодіжний (університетський, школярів, спортивний, солдатський) стає веселим, бешкетним і, водночас, сатиричним, гострим [35, с. 36, 50–51].

Жартівливість, влучність, дотепність характерні й бурсацько-семінарському жаргону. Задля цього бурсаки використовують навіть мову церковнослов'янську, – мову святого Письма й церковних книг; також ласкаві й зменшувальні бурсацькі імена (наприклад: Куньо (Яків), Гесьо (Григорій)) [23, с. 177–179]; певні суфікси: фотографчик – фотограф; шинелина – шинеля; закусменти – закуска [5, с. 131].

Важливою рисою молодіжної лексики є позитивність. Незважаючи на велику кількість жаргонних найменувань для явищ, негативних з точки зору моралі і суспільної думки, молодіжний жаргон був і залишається позитивним феноменом. Молоді людикладають у свою мову все своє молодіжне завзяття, позитивну енергетику і захопленість. Про це свідчить великий арсенал жаргонних прикметників зі значенням «sehr gut, klasse, super» (дуже гарно, відмінно, супер) в німецькому студентському соціолекті XIX ст. Вражає винахідливість, з якою молоді люди створюють «свою» мову, укладаючи в неї позитивну енергетику, захопленість та молодіжний запал [3, с. 119, 136].

Здавна для молодіжної мови важливим ресурсом є синоніми, що сприяють підвищенню виразності мовлення / письма, а також зниженню її одноманітності. На багатство синоніміки звертає увагу Дж. К. Хоттен [8, р. 86]. На думку автора, слово «money» має понад сто сленгових синонімів; далі за кількістю синонімів йдуть слова «drink», «intoxication».

Р. Ейленбергер [36, с. 38] у шкільному жаргоні XIX ст. відзначає велику кількість синонімічної жаргонної лексики і, як приклад, наводить синонімічний ряд зі значенням «abschreiben», записаний ним в одній із шкіл: *abbohren, hacken, hauen, hobzen, klitschen, klauen, kloppen, klatschen, kratzen, pumpen, schmaudern, typen, wicksen*.

Молодіжна мова XIX ст. відзначається багатою семантикою. У словнику Ф. Клуге «Deutsche Studentensprache» [16] є жаргонізми, котрі мають кілька значень, причому спостереження автора дозволяють простежити, як змінювалися значення окремих слів протягом певного часу. Аналіз словникової статті жаргонізму *ausschmieren* показує, що в 1795 році він був зареєстрований у трьох значеннях. Перше значення («abschreiben») він з часом утрачає, а два інших {*durchpriegeln* «schlagen» та «beim Spiel viel Geld gewinnen») фіксуються аж до 1841 року. Жаргонна лексема *abfahren* виявляється ще

динамічнішою, її жаргонна семантика змінюється від словника до словника, через одне – два десятиліття [16, s. 77, 81].

Молодіжній лексикі притаманна багатозначність. Шухардт у своїй праці «Studentikoses Conversationslexicon» [37, s. 14, 69] наводить ряд багатозначних жаргонізмів: *Suite* = 1. Duell. 2. Commers. 3. Liebesabenteuer. 4. jede außerordentliche Fahrt; *anscheißen* = 1. Bei Duellen = verwunden. 2. bei Biersuiten = sein Glas zuerst austrinken. 3. im gewöhnlichen Leben = anführen, betrügen.

Важливим для дослідження молодіжної мови є питання поповнення жаргонної лексики. Наш аналіз показує, що в XIX ст. основними джерелами поповнення молодіжної мови переважно були діалекти, арго, запозичення з іноземних мов, метафоризація, нормативна лексика, словотвірна деривація. Але слід ураховувати, що в кожній молодіжній мові є свої особливості.

У XVIII – XIX ст. молодіжна лексика взаємодіє з іншими формами мови, впливає на просторіччя, літературну мову. Л. Валліс, автор лексикону «Der Göttinger Student» (1813) [38, s. 56] зазначає, що лексику, що з'явилася в студентському колі, переймають і жителі університетських міст. Це свідчить про прозорість кордонів буршського жаргону і, як наслідок, перехід окремих буршських слів і виразів у розмовну мову.

Бурсацькосемінарський жаргон – надзвичайно важлива ланка в історії розвитку української розмовної мови; його лексикон, сформувавшись на базі тогочасного народнорозмовного джерела, значною мірою інтенсифікував розвиток української розмовної мови, її субстандарту [5, с. 141].

Рух жаргонної лексики та зміна семантики з часом спостерігаються не тільки всередині однієї соціальної групи, а й при переході її з одного соціолекту до іншого. У появі та розвитку німецької історичної студентської мови велику роль відіграло злодійське арго. Про те, що арго поряд з діалектною лексикою та класичними мовами послужило матеріалом для утворення студентської мови, пише І. Мейер [33, s. VI]. Тому до теперішнього часу в молодіжній мові можна виявити колишні арготизми, в їхньому первісному чи іншому значенні. Протягом трьох століть спостерігається перехід з арго до молодіжного жаргону, з молодіжного жаргону до арго, з арго та молодіжного жаргону до розмовної мови або навіть літературної.

На думку Дж. К. Хоттена [8, р. 64–66], університетський сленг протягом століть упливав на інші види сленгу.

Матеріал, викладений у статті, дозволяє зробити наступні висновки. Молодь, що підрастає, завжди прагне позначитися і самоствердитися в суспільстві, створити свій стиль спілкування, відрізнятись від старшого покоління зовнішнім виглядом, поведінкою, мовою. Не випадково, що й у минулі століття молоді люди прагнули мати свою мову, яка постійно збагачувалась, удосконалювалась і передавалась від покоління до покоління. Відповідно, що вивчення історичної молодіжної мови становить інтерес для дослідників багатьох лінгвістичних студій.

У статті досліджено процес формування і стан молодіжної мови в період до XIX ст. включно, погляди науковців попередніх століть та сучасних на еволюційний розвиток, характерні риси, особливості функціонування молодіжного арго, жаргону, сленгу в різних мовах.

Перші згадки про молодіжну мову, відображення її в словарних списках зафіксовано в XVI ст. У XVIII ст. з'являються

перші словники студентської мови (Німеччина). Поступово у XVIII – XIX ст. молодіжна мова все активніше знаходить відображення в словниках (Англія, Німеччина), у прозі та поезії (Україна).

На формування молодіжної мови минулих століть значний вплив справляв студентський сленг, що існує з XI століття. З давніхдавен молоді люди використовували для спілкування арго, яке дозволяло захиститися від сторонніх. У XIX ст. окрім арго в багатьох мовах значно поширився жаргон і сленг (хоч вони існували й раніше). У XIX ст. молодіжний жаргон домінував у багатьох мовах, у першу чергу – жаргон учнівської молоді (студентський, школярський, бурсацькосемінарський тощо).

Історичній молодіжній мові притаманні певні особливості, характерні риси.

Молодіжна мова:

- відзначається тематичною направленістю. Серед молоді XVI – XIX ст. значне місце в жаргонній лексикі займало порожнє проведення часу в питних закладах, кохання, гроші. Цікавим представляється тематичний склад бурсацькосемінарського жаргону;

- часто носила таємний характер. Це характерно для багатьох категорій: студентів, семінаристів, бурсаків, школярів;

- історично мінлива. Зміни в її лексикофразеологічному складі відбувалися порівняно швидко. Проте, треба визнати й певну стійкість мови молоді;

- у більшості своїй розповсюджувалася на всю територію використання тієї або іншої мови. Водночас були жаргони, характерні для певних регіонів;

- відзначається новизною, емоційністю, експресивністю, гумором. Важливою рисою молодіжної лексики є позитивність. Незважаючи на велику кількість жаргонних найменувань для явищ, негативних з точки зору моралі і суспільної думки, молодіжний жаргон був і залишається позитивним феноменом;

- взаємодіє з іншими соціолектами. Сленг студентів протягом століть упливав на інші види сленгу;

- здавна відмічається груповий характер молодіжних соціальних діалектів. Вони розуміються як мова окремої соціальної групи. Особливо це характерно підліткам, школярам, студентам, солдатам, матросам;

- здавна для молодіжної мови важливим ресурсом є синоніми, що сприяють виразності мовлення / письма, а також зниженню і одноманітності;

- молодіжна мова XIX ст. відзначається багатою семантикою, багатозначністю;

- у XIX ст. основними джерелами поповнення молодіжної мови переважно були діалекти, арго, запозичення з іноземних мов, метафоризація, нормативна лексика, словотвірна деривація. Але в кожній молодіжній мові були свої особливості;

- у XVIII – XIX ст. молодіжна лексика взаємодіяла з іншими формами мови, впливала на просторіччя, літературну мову.

Матеріали нашої роботи свідчать про багатство молодіжної мови минулого, притаманність їй низки важливих особливостей, характерних рис, а також про значний внесок мовознавців багатьох країн у вивчення та висвітлення стану історичної молодіжної мови, існуючі проблеми. Виходячи з вищевикладеного вважаємо, що нам удалося проаналізувати та узагальнити різновиди молодіжної мови минулих століть, погляди мовознав-

навців попередніх часів та сучасних на стан зазначеної мови, характерні риси, особливості. Розкриття вищевикладених результатів та висновків свідчить про досягнення поставлених цілей у статті.

Значення результатів дослідження полягає в тому, що нами підняті питання, яким мало приділяють уваги сучасні науковці. Це викликано дефіцитом відомостей про історичну молодіжну мову, складністю дослідження. Стаття цікава мовознавцям і стане матеріалом для осмислення стану молодіжної мови минулих часів та її наукової розробки, дискусій з даної проблеми, подальшого вдосконалення методології досліджень; сприяє викладанню курсів лінгвістичних дисциплін у вищих навчальних закладах, в організації культурнопросвітницької роботи. У дослідженні висвітлено питання, які відкривають можливості для їх подальшого глибокого і всебічного вивчення.

Перспективи майбутніх досліджень ми бачимо в таких питаннях: 1) відображення молодіжної мови в науковій літературі (період XX – XXI ст.); 2) формування і стан молодіжної мови в XX – XXI ст.

Література:

- Coleman J. The Life of Slang. Oxford : Oxford University Press, 2012. 354 p.
- Кравець О. І. Молодіжні соціолекти в лінгвокультурному середовищі Японії: словотвірний та функційний аспекти : дис. ... доктора філософії : 035. Київ, 2023. 239 с.
- Руденко М. Ю. Арго, жаргон і сленг у європейському й американському мовознавстві: історія і сучасний стан дослідження : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15. Слов'янськ, 2019. 270 с.
- Глуценко В. А., Руденко М. Ю. Англійські соціальні діалекти в еволюційному розвитку (XIV–початок XX ст.) : навчальний посібник. Слов'янськ : Видво Б. І. Маторіна, 2021. 98 с.
- Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ : Критика, 2005. 464 с.
- Pacula J. Słownictwo uczniów szkół galicyjskich z przełomu XIX i XX wieku (na tle ówczesnych gwar uczniowskich z innych regionów). *Acta Universitatis Lodzensis. Folia linguistica*. 2023. 57. S. 59–76. DOI: <https://doi.org/10.18778/02086077.57.04>.
- Grose F. A Classical Dictionary of the Vulgar Tongue. London : Printed for S. Hooper, 1785. v, 182 p.
- Hotten J. C. A dictionary of modern slang, cant and vulgar words, used at the present day in the streets of London. London : John Camden Hotten, Piccadilly, 1860. xvi, 300 p.
- Barrère A., Leland C. G. A Dictionary of Slang, Jargon, and Cant : in 2 vol. London : George Bell & Sons, 1897. Vol. 1. xix, 500 p.
- Barrère A., Leland C. G. A Dictionary of slang, jargon, and cant, embracing English, American, and AngloIndian slang, Pidgin English, tinkers' jargon and other irregular phraseology. With a new Introduction by Eric Partridge : in 2 vol. The Ballantyne Press. MDCCCLXXXIX. Republished by Gale Research Company. Detroit : Gale Research Co., Book Tower, 1967. Vol. 1. P. v–xi, xiii–xxiii.
- Baumann H. Londinismen – Slang and Cant – Alphabetisch geordnete Sammlung der Eigenartigen Ausdrucksweisen der Londoner Volkssprache. Berlin, 1887.
- Baumann H., Auflage D. Londonismen (Slang and Cant). Wörterbuch der Londoner Volkssprache sowie der üblichsten Gauner-, Matrosen-, Sport- und Zunftausdrücke. Mit Einleitung und Musterstücken. Ein Supplement zu allen Englisch-Deutschen Wörterbüchern von H. Baumann. Berlin; Schöneberg : Langenscheidtsche Verlabuchhandlung, 1902. CXVI, 285 p.
- Farmer J. S., Henley W. E. Slang and its Analogues. Past and Present. A Dictionary, Historical and Comparative, of the Heterodox Speech of All Classes of Society for more than Three Hundred Years. With Synonyms in English, French, German, Italian, etc. : in 7 vol. MDCCCXC, 1890. Vol. 1. Reprinted / New York : Kraus Reprint Corporation, 1974. Vol. 1. x, 405 p.
- Greenough J. B., Kittredge G. L. Words and their ways in English speech. New York : The Macmillan Company, 1901. 456 p.
- Hall B. H. A Collection of College Words and Customs. Cambridge, MA : John Bartlett, 1851.
- Kluge F. Deutsche Studentensprache. Straßburg : Vergal Karl J. Trübner, 1895. X, 136 s.
- Salmasius R. Kompendiöses Handlexikon der unter den Herren Purschen auf Universitäten gebräuchlichsten Kunstwörter, Zum Nuzzen der angehenden Herren Studenten, und aller kuriösen Liebhaber nach alphabetischer Ordnung. *Vergnügte Abendstunden, in stillen Betrachtungen über die Vorfälle in dem Reiche der Natur, Künste und Wissenschaften zugebracht*. Teil 2. Erfurt : J. H. Nonne, 1749. S. 65–79.
- Vollmann J. Burschicoses Wörterbuch. Ragaz : Unteregger, 1846. Bd. 1–2. XI, 520 s.
- Trésor de la langue française. Dictionnaire de la langue du XIXe et du XXe siècle (1789–1960). T. III. Paris : Eds du SNRS, 1974. 1208 p.
- Дзєндзєлівський Й. Український бурсацькосемінарський жаргон середини XIX ст. На матеріалах повісті «Люборацькі» А. Свидницького. *Дзєндзєлівський Й. Українське і слов'янське мовознавство* : збірник праць. Львів : Наукове товариство ім. Т. Г. Шевченка, 1996. С. 353–359.
- Partridge E. Slang today and yesterday. London : Routledge & Kegan Paul LTD, 1954. ix, 476 p.
- Горбач О. Т. Арго в Україні. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2006. 688 с.
- Широцький К. В. Бурсацький жаргон української мови на Поділлі. *Збірник Харківського історикофілологічного товариства. Нова серія*. Харків, 1998a. Т. 6. С. 175–180.
- Широцький К. В. Словарець бурсацького говору. *Збірник Харківського історикофілологічного товариства. Нова серія*. Харків, 1998b. Т. 6. С. 181–206.
- Дзєндзєлівський Й. Дослідження К. В. Широцьким жаргону учнів Кам'янець-Подільської духовної семінарії. *Збірник Харківського історикофілологічного товариства. Нова серія*. Харків, 1998. Т. 6. С. 167–174.
- Gonçalves M. F. «Gíria portuguesa» e brasileirismos nos inícios do século XX: o dicionário de Alberto Bessa. *Linguagem – Estudos e Pesquisas*. 2014. Vol. 18, n. 2. P. 17–42. DOI: 10.5216/lep.v18i2.39576.
- Aguilar E. C., Franco E. G. Voces y expresiones del argot juvenil madrileño actual. *Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación*. 2018. 74. P. 147–168. DOI: <http://dx.doi.org/10.5209/CLAC.60518>.
- Armianov G. Le lexique somatique dans l'argot et le langage familier Bulgares. *Echo des études romanes*. 2022. 17(1). P. 29–40. DOI: 10.32725/eer.2021.003.
- Kloß G. F. Das Idiotikon der Burschensprache (von 1808). Frankfurt a. M., 1931. 46 s.
- Руденко М., Глуценко В. Соціолекти української мови : навчальний посібник. Слов'янськ; Дніпро, 2024. 395 с.
- Flexner S. B. Preface. *Dictionary of American Slang*. New York : Duell, Sloan & Pearce, Inc., publisher. 1967. P. i–xviii.
- Andersson L., Trudgill P. Bad Language. Oxford; Cambridge (Mass) : Blackwell, 1990. 202 p.
- Meier J. Vorwort. *Basler Studentensprache*. Basel : Georg, 1910. S. III–XXVIII.
- Basler Studentensprache. Eine Jubiläumsausgabe für die Universität Basel. Basel : Georg, 1910. 52 s.
- Руденко М. Ю., Глуценко В. А. Соціальні діалекти: від стародавності до сучасності : навчальний посібник. Слов'янськ : Видво Б. І. Маторіна, 2023. 235 с.

36. Eilenberger R. Pennälersprache. Entwicklung, Wortschatz und Wörterbuch. Straßburg Trübner, 1910. 68 s.
37. Schuchardt. Studentikoses Conversationslexicon oder Leben, Sitten, Einrichtungen, Verhältnisse und Redensarten der Studenten, beschrieben, erklärt und alphabetisch geordnet. Leipzig : Paul Friedrich Vogel, 1825. 72 s.
38. Wallis D. L. Gebräuchliste Ausdrücke und Redensarten der Studenten. In: *Der Göttinger Student oder Bemerkungen, Ratschläge und Belehrungen über Göttingen und das Studentenleben auf der Georgia Augusta*. Göttingen, 1813 // Henne H., Objartel G. (Hrsg.) Bibliothek zur historischen Studenten- und Schülersprache. Bd. 3. Berlin / New York, 1984. S 46–97.

Rudenko M. Formation and state of youth language in the period before the XIX century (linguohistoriographic aspect)

Summary. The article is devoted to the consideration of the issue of the formation and state of youth language (up to the XIX century inclusive), its features and characteristic features. The relevance and importance of the study is due to the shortage of scientific literature on youth social dialects of the past, the importance of in-depth study of the views of linguists on historical youth language. The scientific novelty of the article is in the fact that the views and conclusions of a wide range of linguists from different countries of previous centuries and modern ones have been considered and summarized. During the development of the article, the following methods were used: descriptive, actualistic, linguistic observation, generalization, interpretation and classification, comparative. The first mentions of youth language, its reflection in dictionary lists were recorded in the XVI century. In the XVIII century the first dictionaries of student language appear (Germany). Gradually in the XVIII – XIX centuries youth language is increasingly reflected in dictionaries (England, Germany),

in prose and poetry (Ukraine). The formation of the youth language of past centuries was significantly influenced by student slang, which has existed since the XI century. Historical youth language: 1) is characterized by a thematic focus; 2) often had a secret character; 3) is historically variable, but not devoid of a certain stability; 4) for the most part spread throughout the entire territory of use of a particular language; at the same time, there were jargons, typical for certain regions; 5) is characterized by novelty, emotionality, expressiveness, humor; 6) interacts with other sociolects; 7) the group nature of youth social dialects is noted; 8) synonyms have long been an important resource for youth language; 9) the youth language of the XIX century is characterized by rich semantics and ambiguity; 10) in the XIX century the main sources of replenishment of youth language were mainly dialects, argot, borrowings from foreign languages, metaphorization, normative vocabulary, wordforming derivation. However, each youth language had its own characteristics; 11) in the XVIII – XIX centuries youth vocabulary interacted with other forms of language, influenced colloquialism, literary language. The materials of our work indicate that the youth language of the past has a certain potential and awaits further research. The article will be useful to scientists and interested persons in that it presents the views of authoritative authors of the past and present, who have studied historical youth vocabulary on the material of many languages. The purpose of the study to analyze and generalize the issue of reflection in scientific literature of youth language (up to the XIX century inclusive), revealing its varieties, the process of evolutionary development, features and characteristic features has been achieved.

Key words: argot, kent, jargon, slang, youth sociolect, student language, general theoretical aspect, bursac-seminar jargon.